

رویه قضایی و دکترین

در

جرایم علیه اموال

دکتر اکبر ورویی

دانشیار دانشگاه علوم انتظامی امین

مریم نجفی

کارشناس ارشد حقوق کیفری و جرم‌شناسی

سرشناسه:	وروایی، اکبر، ۱۳۵۰
عنوان قراردادی	ایران، قوانین و احکام
عنوان و نام پدیدآور:	رویه قضایی و دکترین در جرایم علیه اموال/اکبر وروایی، مریم نجفی
مشخصات نشر:	تهران: آریاداد، ۱۳۹۵.
مشخصات ظاهری	۳۳۶ص.
شابک:	۹۷۸-۶۰۰-۸۲۴۲-۵۲-۹
وضعیت درست نویسی:	فیبا
موضوع:	Offenses against property -- Iran جرایم علیه اموال - ایران
موضوع:	جرایم علیه اموال - قوانین و مقررات - ایران
موضوع:	Offenses against property -- Law and legislation -- Iran
موضوع:	Judgments -- Iran آرای حقوقی - ایران
شناسه افزوده:	نجفی، مریم، ۱۳۶۳- [حقوقی]
رده بندی کنگره:	۹۵ ۴۰/۱۲۹ KMH۶۴۰
رده بندی دیویی:	۶/۵۵۰ شماره کتابشناسی ملی: ۲۵۲۸۱۸۹

رویه قضایی و دکترین در جرایم علیه اموال

دکتر اکبر وروایی - مریم نجفی

انتشارات: آریاداد

صفحه آرای: فاطمه حامدی یکتا

چاپ و صحافی: راه نوین

چاپ یکم ۱۳۹۵

شمارگان: ۱۰۰۰ جلد

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۸۲۴۲-۵۲-۹

قیمت: ۲۰۰/۰۰۰ ریال

فرایند تولید کلی و جزئی به هر صورت بدون اجازه مکتوب ناشر ممنوع است.
کلیه حقوق برای ناشر محفوظ است.

نشانی: تهران - میدان انقلاب اسلامی - ابتدای خیابان کارگر جنوبی

کوچه رشتچی - شماره ۳۸ - طبقه ۲ - واحد ۵

فهرست مطالب

پیشگفتار.....

فصل نخست: جرم کلاهبرداری.....

مبحث اول - رکن مادی جرم کلاهبرداری.....

پرونده شماره ۱ - عدم تحقق جرم انتقال مال غیر به دلیل عدم تحقق رکن مادی جرم.....

پرونده شماره ۲ - عدم تحقق رکن مادی جرم انتقال مال غیر به دلیل عدم تعلق مال موضوع

اتهام به دیگری.....

پرونده شماره ۳ - لزوم تفکیک بین تهیه مقدمات و عملیات اجرایی جرم کلاهبرداری.....

پرونده شماره ۴ - لزوم مانور، تقلب و پس از اظهارات دروغ برای تحقق رکن مادی جرم

کلاهبرداری.....

پرونده شماره ۵ - لزوم متقلبانه بودن وسیله برای تحقق جرم کلاهبرداری.....

پرونده شماره ۶ - لزوم تفکیک بین عدم ایفای تعهد و جرم کلاهبرداری.....

مبحث دوم - رکن روانی جرم کلاهبرداری.....

پرونده شماره ۱ - عدم تحقق جرم انتقال مال غیر به دلیل جهل موضوع.....

پرونده شماره ۲ - پذیرش جهل به موضوع به عنوان دفاع در خصوص رکن روانی جرم انتقال

مال غیر.....

پرونده شماره ۳ - لزوم اثبات علم به موضوع برای تحقق رکن روانی جرم.....

پرونده شماره ۴ - عدم تحقق جرم انتقال مال غیر به دلیل فقد سوءنیت مجرمانه.....

پرونده شماره ۵ - عدم تحقق جرم انتقال مال غیر به دلیل فقد سوءنیت مجرمانه.....

- رونده شماره ۶ - عدم تحقق سوءنیت مجرمانه به دلیل عدم قصد اضرار ۵۲
- حادث سوم - ادله اثباتی جرم کلاهبرداری ۵۵
- رونده شماره ۱ - عدم تحقق جرم انتقال مال غیر، به دلیل فقدان ادله اثباتی ۵۵
- حادث چهارم - مشارکت و معاونت ۵۷
- رونده شماره ۱ - لزوم مشارکت متهم در عملیات اجرایی برای تحقق عنوان شرکت در جرم کلاهبرداری ۵۷
- رونده شماره ۲ - لزوم مدخله در عملیات اجرایی برای تحقق عنوان مشارکت در جرم کلاهبرداری ۶۲
- رونده شماره ۳ - لزوم وجود وحدت قصد بین معاون و مباشر برای تحقق معاونت در جرم کلاهبرداری ۶۶
- رونده شماره ۴ - لزوم احراز انطباق اعمال مرتکب با مصادیق جرم کلاهبرداری یا سایر جرایم به عنوان پیش شرط پذیرش مسئولیت کیفری ۷۱
- دوم: سرقت ۷۷
- حادث اول - رکن مادی جرم سرقت ۷۸
- رونده شماره ۱ - لزوم تحقق موضوع جرم به عنوان پیش شرط مسئولیت کیفری در خصوص اتهام ساخت وسایل ارتکاب سرقت ۷۸
- رونده شماره ۲ - مقید بودن جرم سرقت به حصول نتیجه مجرمانه ۸۱
- رونده شماره ۳ - لزوم تفکیک بین شروع به جرم و جرم تام سرقت ۸۵
- رونده شماره ۴ - لزوم تفکیک بین تهیه مقدمات جرم و شروع به جرم در اتهام سرقت ۸۸
- رونده شماره ۵ - لزوم اثبات شرط ربایش مال برای تحقق عنوان مجرمانه سرقت ۹۲
- رونده شماره ۶ - لزوم اثبات تصاحب مال غیر برای تحقق رکن مادی جرم سرقت ۹۵

- پرونده شماره ۸ - ربایش مال پیش شرط ضروری اثبات اتهام سرقت
- پرونده شماره ۹ - لزوم تحقق شرط ربایش در اتهام مباشرت و تحقق شرط مجرمیت استماع
- در اتهام معاونت سرقت
- مبحث دوم - رکن روانی جرم
- پرونده شماره ۱ - عمدی بودن جرم مداخله در اموال مسروقه و لزوم اثبات سوء نیت مجرم
- پرونده شماره ۲ - لزوم علم و اطلاع مرتکب بر مسروقه بودن مال برای تحقق جرم مداخله
- در اموال مسروقه
- پرونده شماره ۳ - پذیرش دفاع تقاض در جرم سرقت
- پرونده شماره ۴ - نفی رکن روانی جرم سرقت با استناد به دفاع تقاض
- مبحث سوم - ادله اثباتی
- پرونده شماره ۱ - صرف شکایت شای دلیل اثبات جرم نمی باشد
- پرونده شماره ۲ - صرف سابقه محکومیت کیفری دلیل اثباتی جرم نمی باشد
- پرونده شماره ۳ - عدم تحقق جرم سرقت به دلیل عدم وجود ادله اثباتی در تحقق عنصر رب
- پرونده شماره ۴ - لزوم وجود ادله کافی برای اثبات اتهام مداخله در اموال مسروقه
- پرونده شماره ۵ - حکومت اصل برائت در اتهام سرقت
- پرونده شماره ۶ - پذیرش دلیل عدم حضور در محل وقوع جرم به عنوان دفاع در اتهام سر
- پرونده شماره ۷ - عدم کفایت گزارش ضابطین دادگستری به عنوان دلیل اثباتی جرم سر
- پرونده شماره ۸ - طریقت داشتن اقرار در ادله اثباتی جرم سرقت
- پرونده شماره ۹ - طریقت داشتن اقرار در ادله اثباتی جرم سرقت

♦ رویه قضایی و دکترین در جرایم علیه اموال

- برونده شماره ۱۰ - لزوم اقرار متهم در نزد قاضی به عنوان دلیل اثباتی اتهام سرقت ۱۴۸
- برونده شماره ۱۱ - حکومت اصل برائت و قاعده درأ در اتهام سرقت ۱۵۳
- برونده شماره ۱۲ - حکومت اصل برائت و قاعده درأ در اتهام سرقت ۱۵۵
- برونده شماره ۱۳ - لزوم ابتدای علم قاضی به دلایل مادی و متعارف ۱۵۸
- بحث چهارم مشارکت و معاونت ۱۶۱
- برونده شماره ۱ - عدم اثبات اتهام سرقت به صرف وجود دلیل بر حضور متهم در محل وقوع جرم ۱۶۱
- برونده شماره ۲ - عدم امکان تحقق جرم موضوع ماده ۶۶۴ قانون مجازات اسلامی در خصوص مباشر جرم سرقت ۱۶۶
- بحث پنجم - تشدید و تخفیف مجازات ۱۷۲
- برونده شماره ۱ - تعدد اعتباری جرم به صورت جرم مقدماتی و جرم نهایی ۱۷۲
- برونده شماره ۲ - امکان تخفیف مجازات مرتکب با وجود حالت تعدد جرم سرقت ۱۷۵
- برونده شماره ۳ - لزوم انطباق اتهام سرقت با مصادیق مشدد به علت وجود عامل تشدیدکننده ۱۷۹
- برونده شماره ۴ - عدم تحقق تعدد واقعی جرم بین تحصیل کارت عابر بانک و تحصیل وجه از آن ۱۸۴
- سوم: خیانت در امانت ۱۹۳
- بحث اول - رکن مادی ۱۹۴
- برونده شماره ۱ - تحقق یا عدم تحقق جرم انتقال مال غیر در خصوص احدی از شرکای مال مشاعی ۱۹۴
- برونده شماره ۲ - عدم تحقق جرم خیانت در امانت به دلیل انجام موضوع وکالت در حدود وکالتنامه ۱۹۹

- پرونده شماره ۳ - عدم تحقق اعمال مجرمانه مورد نیاز برای تحقق خیانت در امانت در قال مصادیق چهارگانه تصاحب، استعمال ناروا، تلف نمودن و مفقود نمودن ۱
- پرونده شماره ۴ - لزوم اثبات رابطه امانی برای تحقق جرم خیانت در امانت ۴
- پرونده شماره ۵ - لزوم اثبات رابطه امانی برای تحقق جرم خیانت در امانت ۷
- پرونده شماره ۶ - عدم تحقق جرم خیانت در امانت به دلیل عدم وجود رابطه امانی بین امیر مال موضوع دعوا ۵
- پرونده شماره ۷ - عدم تحقق شرط اثبات رابطه امانی ۸
- پرونده شماره ۸ - لزوم اثبات رابطه امانی برای تحقق جرم خیانت در امانت ۱۰
- پرونده شماره ۹ - عدم تحقق رابطه امانی در عقد قرض ۳
- پرونده شماره ۱۰ - تحقق رابطه امانی بین امین و وجوه حاصل از فروش کالای مورد امانت ۷
- پرونده شماره ۱۱ - عدم تحقق جرم خیانت در امانت به دلیل قطع رابطه امانی بین جنس و مورد امانت از یک سو و عدم عتد به ردن مال به شخص ثالث از سوی دیگر ۱۰
- پرونده شماره ۱۲ - عدم تحقق رکن مادی خیانت در امانت ۳
- پرونده شماره ۱۳ - لزوم تفکیک بین اتهام سرقت و اتهام خیانت در امانت با توجه به عتد سپردن ۷
- مبحث دوم - رکن روانی جرم ۲
- پرونده شماره ۱ - عمدی بودن جرم خیانت در امانت و لزوم اثبات سوءنیت مجرمانه در تحقق رکن روانی جرم ۲
- پرونده شماره ۲ - عمدی بودن جرم خیانت در امانت و لزوم اثبات سوءنیت مجرمانه در تحقق رکن روانی جرم ۶
- مبحث سوم - ادله اثباتی جرم خیانت در امانت ۹
- پرونده شماره ۱ - حکومت اصل برائت و قاعده دراء در اتهام خیانت در امانت ۹
- پرونده شماره ۲ - حکومت اصل برائت و قاعده دراء در اتهام خیانت در امانت ۳

◆ رویه قضایی و دکترین در جرایم علیه اموال

- بحث چهارم - مشارکت و معاونت ۲۵۸
- برونده شماره ۱ - حکومت اصل برائت و قاعده درأ در اتهام معاونت در خیانت در امانت ۲۵۸
- برونده شماره ۲ - نظریه مجرمیت استعاره‌ای و تبعیت معاونت در ارتکاب جرم از مباشرت .. ۲۶۳
- بحث پنجم - امور شکلی ۲۶۸
- برونده شماره ۱ - تحقق جرم خیانت در امانت در قالب عمل تصاحب در یک محدوده زمانی خاص به عنوان جرم آنی ۲۶۸
- بحث چهارم: تخریب ۲۷۴
- بحث اول - رکن مادی ۲۷۵
- برونده شماره ۱ - لزوم ارائه دلایل مدارک کافی در اثبات انجام عمل مثبت مادی متجر به تخریب ۲۷۵
- برونده شماره ۲ - لزوم ارائه دلایل و مدارک کافی در اثبات نتیجه مجرمانه (اتلاف کلی یا خسارت جزئی به مال غیر) ۲۸۱
- برونده شماره ۳ - لزوم تحقق نتیجه مجرمانه در جرم تخریب به دلیل مقید بودن آن به حصول نتیجه ۲۸۵
- برونده شماره ۴ - عدم وجود دلایل کافی در تحقق رابطه علیت بین عمل مرتکب و تخریب اموال ۲۸۸
- بحث دوم - رکن روانی جرم ۲۹۶
- برونده شماره ۱ - پذیرش دفاع جهل به موضوع در جرم تخریب ۲۹۶
- بحث سوم - ادله اثباتی جرم تخریب ۳۰۰
- برونده شماره ۱ - وجود شک اساسی بر توجه اتهام تخریب به متهمین ۳۰۰
- برونده شماره ۲ - لزوم ارائه دلایل و مدارک کافی برای اثبات تحقق رکن مادی جرم تخریب ۳۰۲

پرونده شماره ۳ - حکومت قاعده در آ در جرم تخریب

مبحث چهارم - مشارکت و معاونت

پرونده شماره ۴ - لزوم مشارکت شریک جرم در عملیات اجرایی جرم تخریب

فصل پنجم: صدور چک پرداخت نشدنی

مبحث اول - رکن مادی

پرونده شماره ۱ - عدم تحقق جرم صدور چک پرداخت نشدنی به علت وعده‌دار بودن چک

پرونده شماره ۲ - عدم تحقق صدور چک پرداخت نشده به علت وعده‌دار بودن چک

پرونده شماره ۳ - عدم تحقق صدور چک پرداخت نشدنی به علت وعده‌دار بودن چک

پرونده شماره ۴ - عدم تحقق جرم چک پرداخت نشده به دلیل وعده‌دار بودن و سفیدامضاء بودن چک

پرونده شماره ۵ - عدم تحقق صدور چک پرداخت نشدنی به علت تضمینی بودن چک

پرونده شماره ۶ - عدم تحقق جرم صدور چک پرداخت نشده به دلیل عدم تحقق رابطه علی

بین عمل مرتکب و عدم وصول وجه چک

منابع

پیشگفتار

در حال حاضر درصد قابل توجهی از آمار جرایم ارتكابی در کشور مربوط به جرایم علیه اموال و مالکیت شامل سرقت و اقسام آن، کلاهبرداری و صور خاص آن، خیانت در امانت و جرایم در حکم خیانت در امانت، صدور چک پرداخت‌نشدنی و همچنین جرم تخریب می‌باشد. آرای صادره در دادگاه‌های بدوی راجع به جرایم علیه اموال، پس از تجدیدنظرخواهی از سوی اصحاب دعوا و جهت بررسی‌های پژوهشی، در شعب دادگاه‌های تجدیدنظر استان مطرح می‌گردد. در این میان تعداد قابل توجهی از آرای صادره در خصوص این پرونده‌ها پس از طرح در دادگاه تجدیدنظر به دلایل مختلف نقض می‌شوند. ارتقای سطح دانش و بینش محاکم بدوی کیفری می‌تواند موجب کاهش آمار نقض آراء صادره در خصوص جرایم علیه اموال گردد. پیوند رویه قضایی با دکترین یا نظریه علمای حقوق یکی از راه‌هایی است که می‌تواند موجب تقویت دانش و بینش قضات محترم دادگاه‌ها و در نتیجه صدور آرای مناسب‌تر با اصول حقوق کیفری و مقررات قانونی شود. در این راستا انتشار و نقد آرای قضایی از منظر دکترین و علمای حقوق بی‌تردید گام مهمی در جهت دستیابی به این هدف محسوب می‌شود. جهت تقویت ارتباط رویه قضایی و دکترین، نگارندگان این کتاب تلاش کرده‌اند تا با گردآوری آرای بدوی و تجدیدنظر و ارائه دیدگاه نظریه علمای حقوق کیفری در خصوص موضوع پرونده‌های مورد رسیدگی در دادگاه‌های بدوی و تجدیدنظر، گامی هرچند کوچک در این راستا بردارند.

این نوشتار شامل سه بخش اصلی می‌باشد:

در بخش نخست؛ آرای صادره از دادگاه‌های بدوی و دادگاه‌های تجدیدنظر تحت عنوان رویه قضایی ذکر شده که در ابتدا آرای دادگاه‌های بدوی در خصوص پرونده‌های مربوط به جرایم علیه

اموال و سپس آرای دادگاه‌های تجدیدنظر که در نقض آرای دادگاه‌های بدوی صادر شده، آمده است.

در بخش دوم نظریه‌های اساتید حقوق کیفری که به نحوی مرتبط با موضوع پرونده‌های مورد بررسی می‌باشد، ذکر شده است.

و بالاخره در بخش سوم، نگارندگان دیدگاه خود را در خصوص رویه قضایی و آرای صادره از سوی دادگاه‌های بدوی و تجدیدنظر مبتنی بر اصول حقوق کیفری و مقررات قانونی، بیان نموده‌اند.

بی‌شک، اثر حاضر خالی از اشکال نبوده، بنابراین امید است جامعه حقوقی کشور با ارائه رهنمودهای مناسب ما را در اصلاح اشکالات احتمالی و ارتقای سطح عملی کتاب در چاپ‌های بعدی یاری رساند.